

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. január 26.
(OR. en)

5766/23

SOC 53
EMPL 36

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. január 26.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 40 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK <i>A szociális párbeszéd erősítése az Európai Unióban: a szociális párbeszéd teljes potenciáljának kihasználása a méltányos átállás kezelésében</i>

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 40 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2023) 40 final

Brüsszel, 2023.1.25.
COM(2023) 40 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

*A szociális párbeszéd erősítése az Európai Unióban: a szociális párbeszéd teljes
potenciáljának kihasználása a méltányos átállás kezelésében*

1. BEVEZETÉS

A szociális párbeszéd az európai szociális modell sarokköve. Az EU egyik fő célkitűzése az életkörülmények és munkafeltételek javítása. Ennek alapvető módja a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások, amelyek hozzájárulnak a nagyobb termelékenységhez, egyúttal biztosítják a társadalmi méltányosságot, a minőségi munkakörnyezetet és a munkahelyi demokráciát is. Egy erős szociális Európa megvalósításához erős szociális partnerekre van szükség. A szociális párbeszéd ezért a szociális jogok európai pillérének egyik alapelve.

Az erős szociális partnerek elengedhetetlenek a hatékony és kiegyensúlyozott változáskezeléshez. Az éghajlatváltozás, a digitalizáció és a demográfiai tendenciák gyorsan változnak a világban, beleértve a munka világát is. A Covid19 felgyorsított néhány ilyen változást. A szociális párbeszéd alapvető fontosságú ahhoz, hogy kiegyensúlyozott megoldásokat találjunk a munka világában bekövetkező változások kezelésére. A szociális párbeszéd Uniószerre élen járt a világjárvány hatásait korlátozó szakpolitikák kialakításában és végrehajtásában. Az ágazatok és a vállalatok szintjén a szociális partnerek gyorsan új munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági protokollokat dolgoztak ki, vagy képzéseket hajtottak végre. Nemzeti szinten támogatták a hatóságokat abban, hogy pénzügyi segítséget nyújtsanak a munkavállalóknak és a vállalatoknak. A szociális partnerek az Ukrajna elleni orosz agresszív háború messzemenő hatásainak kezelésében is kulcsszerepet játszanak azáltal, hogy lehetővé teszik a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek, valamint más menekültek és migránsok munkaerőpiaci integrációját, valamint – a megélhetési költségek okozta válságra és a magas inflációra reagálva – fenntartható megoldásokat kínálnak a bérek és a kollektív szerződések kiigazítására.

A szociális partnerek bevonása javítja a szakpolitikai döntéshozatalt és a jogalkotást. A szociális partnerek egyedülálló ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkeznek a helyi foglalkoztatási és szociális helyzetről. Hozzájárulásuk megfelelő egyensúlyt teremthet a munkavállalók és a munkáltatók érdekei között, és javíthatja a szakpolitika és a jogszabályok elfogadhatóságát és hatékonyságát. A szociális partnerek más érdekelt felekhez képest egyedülálló szerepet töltenek be. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 154. cikke arra kötelezi a Bizottságot, hogy konzultáljon a szociális partnerekkel a szociálpolitika területére vonatkozó (azaz az EUMSZ 153. cikkének hatálya alá tartozó) javaslatokról annak érdekében, hogy a szociális partnerek – amennyiben úgy kívánják – tárgyalásokat folytathassanak a megállapodásokról. A szociális partnerek megállapodásai az uniós jog alkalmazásával hajthatók végre (az EUMSZ 155. cikke). A gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordináció európai szemesztere keretében a ciklus összes kulcsfontosságú pillanatában rendszeresen szerveznek uniós szintű strukturált párbeszédet a szociális partnerekkel.

Az EU támogatja a szociális partnerek szerepét, és hatékonyabb szociális párbeszédet sürget. A szociális párbeszéd előmozdítása az EU és a tagállamok közös célkitűzése,

figyelembe véve a nemzeti rendszerek sokféleségét és tiszteletben tartva a szociális partnerek autonómiáját. Mind nemzeti, mind uniós szinten többet kell tenni a kollektív tárgyalások lefedettségének támogatása, továbbá a szociális partnerek kapacitásának kiépítése, bevonásuk ösztönzése és autonómiájuk megőrzése érdekében¹. **A Bizottság a szociális jogok európai pillérérnek megvalósítására vonatkozó, 2021. márciusi cselekvési tervben**² bejelentette, hogy a szociális partnerekkel folytatott konzultációkat követően kezdeményezést fog előterjeszteni a nemzeti és uniós szociális párbeszéd támogatására. Az EU Tanácsának portugál elnöksége, az Európai Parlament, az Európai Bizottság, a szociális partnerek és a szociális platform által aláírt **portói szociális kötelezettségvállalással**³ a legmagasabb politikai szinten is sürgették a megerősített szociális párbeszédet. A szociális párbeszédre irányuló kezdeményezés, amelyet a 2022. júniusi „Konferencia Európa jövőjéről – az elképzelések konkrét intézkedésekké alakítása” című bizottsági közlemény is említ, jelentős mértékben hozzájárul a konferencia nyomon követéséhez⁴.

Ez a **bizottsági közlemény** számos konkrét intézkedést határoz meg az uniós szociális párbeszéd további erősítésére, és egy **tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot** is mellékel a nemzeti szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások megerősítéséről. A Bizottság a szociális partnerek szoros bevonásával készítette el ezt a kezdeményezést, és eszmecserét folytatott az Európai Parlamenttel, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával is.

2. NEMZETI SZOCIÁLIS PÁRBESZÉD

A szociális párbeszéd szabályai és folyamatai tagállamonként eltérőek: a kollektív munkaügyi kapcsolatok, a kollektív tárgyalásoknak a munkafeltételek meghatározásában betöltött szerepe, a szervezetek kapacitása és tagsága, a szociális partnerek szakpolitikai döntéshozatalba és végrehajtásba való bevonásának formális struktúrái, valamint politikai jelentőségük tekintetében. A tagállamok kollektív tárgyalási rendszerei a központosítás vagy a decentralizáció mértékében is eltérést mutatnak.

A legtöbb tagállam egy vagy több hivatalos struktúrát tart fenn a nemzeti szociális párbeszéd számára, így a munkáltatók, a szakszervezetek és a kormány képviselői általános gazdasági és szociális kérdéseket vitathatnak meg. E szervek szerepe és hatáskörei igen eltérőek, de rendszerint tanácsadó és konzultatív szerepet töltenek be a jogszabály- és szakpolitikai tervezetekkel kapcsolatban, különösen a foglalkoztatással kapcsolatos területeken, és időnként fórumot biztosíthatnak a megállapodások megtárgyalásához. Számos tagállam olyan háromoldalú szervekkel is rendelkezik, amelyek konkrét kérdésekkel

¹ Lásd még Andrea Nahles különleges tanácsadónak az uniós szociális párbeszéd megerősítéséről szóló jelentését, amely [online](#) elérhető.

² COM(2021) 102 final, elérhető [online](#).

³ A 2022. május 7-i portói szociális kötelezettségvállalás, elérhető [online](#).

⁴ COM(2022) 404 final, melléklet, elérhető [online](#).

foglalkoznak (például szociális biztonság, foglalkoztatás, képzés, valamint munkahelyi egészségvédelem és biztonság). A közigazgatási szervek bevonásával zajló eredményes háromoldalú szociális párbeszéd az erős kétoldalú szociális párbeszéd függvénye.

A szociális párbeszédre nyomás nehezedik, mert eredményeket kell elérni a munka változó világában. Míg a munkáltatók sűrűsége (a munkáltatói szervezetekben tagsággal rendelkező munkáltatók aránya) viszonylag stabil maradt, a szakszervezetek sűrűsége (átlagosan) valamennyi tagállamban csökkent. A gazdasági tevékenységnek a gyártási szektorról a magánszektorbeli szolgáltatásokra való eltolódása, valamint a munka változó világa megnehezíti a szakszervezetek és a munkáltatói szervezetek számára, hogy új tagokat vegyenek fel. Számos, az újabb foglalkoztatási formák többségében aktív munkavállaló – köztük egyre több önfoglalkoztató – nem képviselteti magát. Ugyanez vonatkozik a határozott idejű szerződéssel rendelkező munkavállalókra is, akiknek a száma növekszik, de kevésbé valószínű, hogy szakszervezetbe tömörülnek. A munka elvégzésének időpontjával és helyével kapcsolatos rugalmasság megnehezíti a munkavállalók képviselői számára az ilyen széttagolt munkaerő megszervezését. Az elmúlt években a szociális partnerek szervezetei célzott stratégiák és munkaerő-felvételi erőfeszítések, valamint a szervezeteken belüli speciális struktúrák létrehozása révén kezdeményezéseket tettek új tagok toborzására vagy egyes alulrepräsentált csoportok (nevezetesen fiatalok és platform-munkavállalók) beleszólási jogának növelésére. Ami a nemek közötti egyenlőséget illeti, a szakszervezetekben a nők aránya Uniós-erte jelentős eltéréseket mutat, és általános tendencia, hogy a szakszervezeti tagság általános csökkenése ellenére a női tagok száma növekszik. A nők továbbra is alulrepräsentáltak a vezetői pozíciókban.

A kollektív szerződések hatálya alá tartozó munkavállalók aránya az elmúlt 30 évben jelentősen csökkent. A 2000. évi mintegy 66 %-os becsült uniós átlagról 2019-re körülbelül 56 %-ra apadt, különösen nagy visszaesés következett be Közép- és Kelet-Európában (1. ábra). A tagállamokban széles körű elmozdulás figyelhető meg a tárgyalások vállalati szintre történő decentralizálása felé. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) szerint a kollektív tárgyalások lefedettsége csak azokban az országokban magas (több mint 50 %), ahol legalább valamilyen ágazati alku folyik. Azokban az országokban, ahol a tárgyalások túlnyomórészt vállalati szinten zajlanak, a kollektív tárgyalások lefedettsége jellemzően kicsi. Az ágazatok és tárgyalási egységek közötti koordináció, valamint a koordináció szintje a kollektív tárgyalások különösen fontos dimenziója.

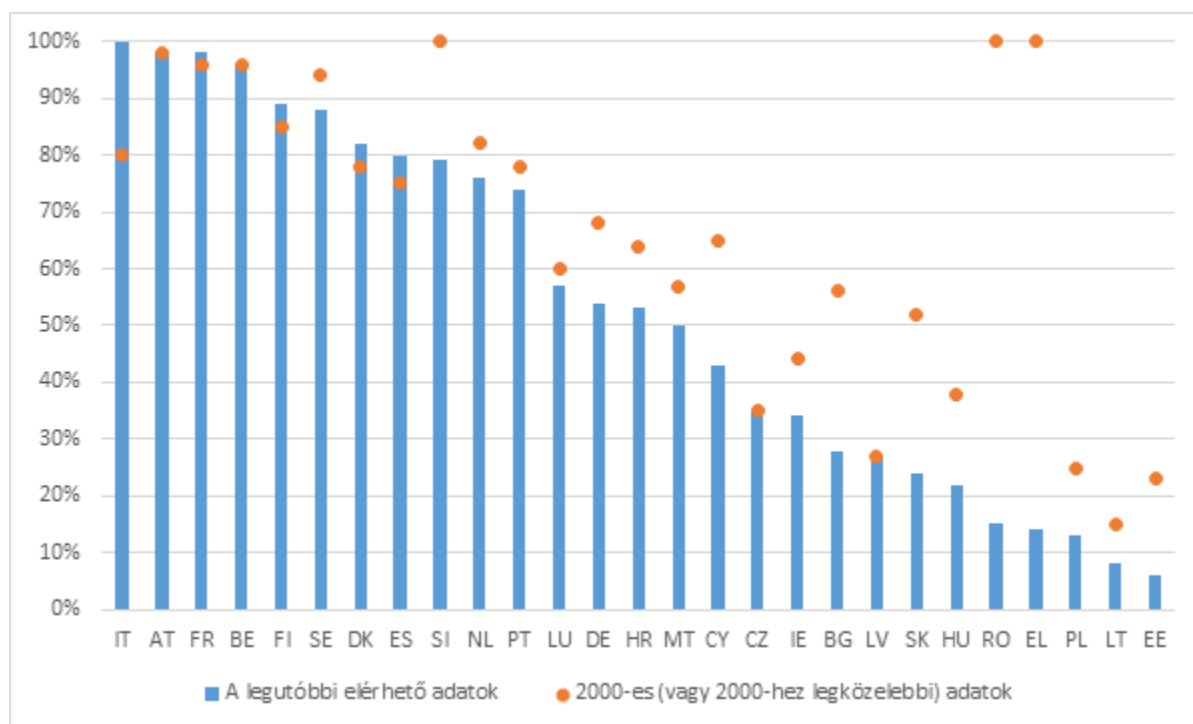
A szociális partnerek szakpolitikai döntéshozatalba való bevonásának mértéke és minősége tagállamonként jelentős eltérést mutat. Bár a szociális partnerek bevonásának minősége a legtöbb tagállamban stabil maradt az elmúlt néhány évben, a kellő időben történő, érdemi bevonásuk országonként jelentősen eltér. Ennek egyik okát a különböző intézményi keretek, eljárások és gyakorlatok jelentik⁵. A tagállamok szociális párbeszédének minőségét

⁵ Eurofound (2021), elérhető [online](#).

és hatékonyságát a Foglalkoztatási Bizottság értékeli a szociális párbeszéd éves felülvizsgálata során. A Tanács által 2022 júniusában jóváhagyott legutóbbi következtetések többek között annak fontosságát is hangsúlyozzák, hogy a szakpolitikai döntéshozatali folyamat során elegendő időt kell biztosítani a konzultációkra, biztosítani kell a megfelelő intézményi kereteket, valamint foglalkozni kell a kapacitásépítéssel és a kollektív tárgyalások lefedettségének csökkenésével kapcsolatos kérdésekkel⁶. Az Európai Parlament azt is hangsúlyozta, hogy az erős kollektív tárgyalási rendszerek növelik a tagállamok rezilienciáját a gazdasági válság idején, és hogy a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk a szakszervezetek nagy sűrűségének előmozdítása és a kollektív tárgyalások lefedettségében jelentkező csökkenés visszafordítása érdekében⁷.

1. ábra: A kollektív tárgyalások lefedettsége az EU-ban, 2000–2019

A kollektív szerződés hatálya alá tartozó munkavállalók száma osztva a bérből és fizetésből élők teljes számával (%-ban, 2000-ben és 2019-ben).

Megjegyzés: 1. A legfrissebb rendelkezésre álló adatok: 2019 (AT, BE, CZ, HU, IT, LT, NL, PL, PT), 2018 (BG, DE, DK, ES, FR, LU, LV, SE), 2017 (EL, FI, IE, SI, RO), 2016 (CY, MT), 2015 (SK) és 2014 (HR). 2. Olaszország esetében a lefedettségi arány felülvizsgálat következtében 100 %-ra változott, ami azt a tényt tükrözi, hogy a kollektív szerződésekben megállapított alapbérek a munkaügyi bíróságok referenciaként használják az arányos és elegendő javadalmazásra

⁶ Elérhető [online](#).

⁷ Az Európai Parlament 2021. március 11-i állásfoglalása – „A gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere: Foglalkoztatási és szociális szempontok az éves fenntartható növekedési stratégiában, 2021”, elérhető [online](#).

vonatkozó alkotmányos alapelv alkalmazásához. Romániában és Görögországban 2000-ben a kollektív tárgyalások 100 %-os lefedettsége azzal magyarázható, hogy léteznek olyan mechanizmusok, amelyek a kollektív szerződéseket valamennyi vállalatra kiterjesztik, míg a csökkenés elsősorban e kiterjesztési mechanizmusok eltörlésének és a kollektív tárgyalások decentralizálásához vezető egyéb változásoknak tulajdonítható.

Forrás: 2000-es vagy ahhoz legközelebbi adatok – ICTWSS adatbázis, 6.1. verzió, Amszterdami Egyetem. AdjCov változó (111.). A legfrissebb rendelkezésre álló adatok – OECD/AIAS adatbázis (2021)

Az EU számos eszközzel rendelkezik, amelyek a nemzeti szociális párbeszéd megerősítésére irányulnak. A minimálbér-irányelv⁸ előírja a tagállamok számára, hogy tegyenek lépéseket annak érdekében, hogy segítsék a szociális partnereket a bértárgyalásokkal kapcsolatos kollektív tárgyalásokban való részvételhez szükséges kapacitásuk fejlesztésében, valamint konstruktív, érdemi és megalapozott bértárgyalásokat ösztönözzenek. Az irányelv arra is felkéri azokat a tagállamokat, ahol a kollektív tárgyalások lefedettsége nem éri el a munkavállalók legalább 80 %-át, hogy hozzanak létre támogató keretet a kollektív tárgyaláshoz, és dolgozzanak ki cselekvési tervet annak előmozdítására. A folyamatban lévő technológiai változások és a növekvő automatizálás gyorsan a gazdaság egészét érintő szerkezetátalakításban nyilvánulnak meg. Ebben az összefüggésben a szerkezetátalakítás 2013. évi uniós minőségi keretrendszere segíti a vállalatokat a változások előrejelzésében, valamint a szerkezetátalakítás foglalkoztatási és társadalmi hatásainak enyhítésében⁹. A munkavállalók tájékoztatásáról és a velük folytatott konzultációról szóló irányelvek átfogó kerete nemzeti és transznacionális szinten egyaránt szabályokat állapít meg a munkavállalók jogainak vállalati szintű védelme érdekében¹⁰, különösen a szerkezetátalakítások során. Az Európai Parlament egy olyan állásfoglalást tervez, amely a Bizottságnak szóló ajánlásokat fogalmazna meg az európai üzemi tanácsokról szóló irányelv felülvizsgálatával kapcsolatban. Az uniós közbeszerzési irányelvek¹¹ előírják a tagállamok számára, hogy tartsák tiszteletben a szervezkedéshez és a kollektív tárgyalásokhoz való jogot az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 87. sz. ILO-egyezmény, valamint a szervezkedési jogról és a kollektív tárgyalási jogról szóló 98. sz. ILO-egyezmény alapján.

A platform-munkavállalók munkafeltételeinek javításáról szóló irányelvre irányuló bizottsági javaslat¹² a platformalapú gazdaságon belüli szociális párbeszéd megerősítésére törekszik, többek között azért, hogy új tájékoztatási és konzultációs jogokat biztosít az algoritmikus irányítással kapcsolatban, és előírja a digitális munkaplatformok számára, hogy megteremtsék a lehetőséget a platformalapú munkát végző személyek számára az egymással és képviselőikkel való kapcsolatfelvételre és kommunikációra. Az uniós versenyjognak az egyéni önfoglalkoztatók kollektív szerződéseire történő alkalmazásáról szóló közelmúltbeli

⁸ (EU) 2022/2041 irányelv, elérhető [online](#).

⁹ COM(2013) 882 final, elérhető [online](#).

¹⁰ Az 1998/59/EK irányelv, a 2001/23/EK irányelv, a 2002/14/EK irányelv és a 2009/38/EK irányelv.

¹¹ A 2014/24/EU irányelv, a 2014/25/EU irányelv és a 2014/23/EU irányelv.

¹² COM(2021) 762 final, elérhető [online](#).

iránymutatások egyértelművé teszik azokat a körülményeket, amelyek között egyes egyéni önfoglalkoztatók kollektív tárgyalásokat folytathatnak munkafeltételeik javítása érdekében anélkül, hogy megsértenék az uniós versenyszabályokat¹³. A szociális partnereknek a szociális és foglalkoztatási politikák és reformok kidolgozásába és végrehajtásába való bevonását a foglalkoztatási iránymutatások is elismerték és tovább ösztönözték.

Az elmúlt néhány évben a szociális párbeszéd fontosabbá vált az európai szemeszterben, aminek eredményeként számos országspecifikus ajánlás született a nemzeti szociális partnereknek a szakpolitikai döntéshozatalba való bevonásával kapcsolatban. A 2023-as éves fenntartható növekedési jelentésben a Bizottság ismételten hangsúlyozza az inkluzív folyamat fontosságát, valamint európai és nemzeti szinten a szociális partnerek időben történő bevonását a gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációba és végrehajtásba, többek között az európai szemeszter valamennyi releváns szakaszában, amelyek közül sok a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása szempontjából is releváns. Az együttes foglalkoztatási jelentésre irányuló 2023. évi bizottsági javaslat kiemeli, hogy a szociális partnerek kiszámítható, érdemi és időben történő bevonása fontos szerepet játszik a reformok és beruházások hatékony megtervezésének és végrehajtásának biztosításában. A Bizottság rendszeresen hangsúlyozza az érdekelt felek bevonásának fontosságát az összes tagállammal folytatott kapcsolataiban. A Bizottság az európai szemeszter meglévő fórumain keresztül folyamatosan tájékoztatja majd a szociális partnereket a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról és a végrehajtásba való bevonásról.

Az EU támogatja a szociális partnereket abban, hogy javítsák tagsági alapjukat és adminisztratív kapacitásaikat. A szociális partnerek több tagállamban nem rendelkeznek kellő kapacitással, ami megakadályozza őket abban, hogy hatékonyan részt vegyenek a szociális párbeszédben¹⁴. A szociális partnerek kapacitását a 2019. évi európai szemeszter országjelentéseiben 10 ország, míg 2020-ban további négy ország tekintetében jelölték meg kihívásként. A kapacitásépítés elsősorban maguknak a szociális partnereknek a feladata. Mindazonáltal a hatóságoknak kulcsszerepet kell játszaniuk a technikai, pénzügyi és egyéb támogatás nyújtásában.

Az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+)¹⁵ előírja, hogy a szociális párbeszédre vonatkozó országspecifikus ajánlásban részesülő tagállamoknak a források legalább 0,25 %-át a szociális partnerek és/vagy nem kormányzati szervezetek kapacitásépítésének támogatására kell fordítaniuk, míg az összes többi tagállamnak megfelelő összeget kell elkülönítenie az ESZA+-forrásokból erre a területre. A Bizottság elősegíti az ESZA+ programozását a nemzeti szociális partnerek kapacitásépítése céljából. Egyszersmind előmozdítja az egymástól való

¹³ C/2022/6846, elérhető [online](#).

¹⁴ Eurofound (2020), elérhető [online](#).

¹⁵ Az (EU) 2021/1057 rendelet, elérhető [online](#).

tanulást és a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását, többek között a szociális párbeszédre vonatkozó jogköralapú költségvetési tételek révén.

A szociális párbeszéd valamennyi előnyének kiaknázása érdekében nemzeti szinten meg kell kétszerezni a fent vázolt kihívások kezelésére irányuló erőfeszítéseket. Az uniós fellépés segítheti a tagállamokat a szociális párbeszéd előmozdításában és a szociális partnerek támogatásában, de ez önmagában nem elegendő. A szociális partnerek előtt álló kihívások – ideértve a kollektív szerződések csökkenő tendenciáit és a szociális párbeszéd tagállamonként eltérő minőségét – csak nemzeti szintű fellépéssel kezelhetők. A fent bemutatott eszközök mellett a Bizottság a szociális párbeszédéről szóló tanácsi ajánlás előterjesztésével támogatja a tagállamokat a szociális jogok európai pillére 8. alapelvének végrehajtásában. Ez a javasolt ajánlás – elfogadását követően – iránymutatást nyújt majd a tagállamoknak arra vonatkozóan, hogyan lehet a leghatékonyabban előmozdítani a szociális párbeszédet és megerősíteni a kollektív tárgyalásokat. A szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások előmozdítása a folyamatban lévő bővítési tárgyalások összefüggésében is fontos, mivel a tagjelölt országoknak meg kell erősíteniük a szociális párbeszéd struktúráit és folyamatait, hogy megfeleljenek a munka változó világa által támasztott kihívásoknak.

A Bizottság javaslata: a Tanács ajánlása

- A Bizottság tanácsi ajánlást javasol a szociális jogok európai pillére 8. alapelvének a tagállamok általi folyamatos végrehajtásának támogatására. A javaslat azt ajánlja, hogy a tagállamok biztosítsanak olyan környezetet, amely lehetővé teszi a két- és háromoldalú szociális párbeszédet, beleértve az egyesülési szabadsághoz és a kollektív tárgyaláshoz való alapvető jogokat tiszteletben tartó kollektív tárgyalásokat is; támogatja az erős, független munkavállalói és munkáltatói szervezeteket, beleértve a kapacitásuk megerősítését célzó intézkedéseket is; hozzáférést biztosít a szociális párbeszédben való részvételhez szükséges releváns információkhoz; ösztönzi az összes fél szociális párbeszédben való részvételét; alkalmazkodik a digitális korhoz, előmozdítja a kollektív tárgyalásokat a munka új világában, valamint a klímasemleges gazdaságra való méltányos és igazságos átállást; valamint megfelelő intézményi támogatást biztosít.
- A Bizottság az érintett szociális partnerekkel és a tagállamokkal konzultálva rendszeresen számba veszi az ajánlás tagállamok általi végrehajtását, hogy közvetlenül az ajánlás végrehajtása után értékelhesse az előrehaladást. Ez kiegészíti a rendszeres és jól megalapozott konzultációt és a szociális partnerek bevonását az európai szemeszter éves folyamatának részeként.

3. UNIÓS SZINTŰ SZOCIÁLIS PÁRBESZÉD

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) teljes mértékben elismeri a szociális partnereknek a szociális piacgazdaságban betöltött kulcsszerepét, és különleges szerepet ruház rájuk a szociálpolitika területén történő uniós jogalkotásban. Az a lehetőség, hogy a Szerződés a szociális partnerek megállapodásait átülteti az uniós jogba, megerősíti az uniós szociális párbeszéd fontosságát és a reprezentatív szociális partnerek különleges státuszát. E rendelkezések alkalmazása során alapvető fontosságú a szociális partnerek és az uniós intézmények autonómiájának és szerepének tiszteletben tartása. Szerepüket három uniós ügynökség (az Eurofound, az Európai Szakképzésfejlesztési Központ és az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség) háromoldalú jellege, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság, a munkavállalók szabad mozgása, a szociális biztonsági rendszerek koordinálása és a szakképzés területén működő háromoldalú tanácsadó bizottságok révén is érvényesül.

2015-ben a Bizottság az európai szociális partnerekkel karöltve elindította „A szociális párbeszéd új alapokra helyezése” programot. Az európai szociális partnerek, a Bizottság és a Tanács ezt követően együttes nyilatkozatot írtak alá „A szociális párbeszéd új alapokra helyezése” programról¹⁶. A nyomon követés részeként a Bizottság megerősítette az európai szociális partnerek szerepét az európai szemeszterben azáltal, hogy a folyamat kulcsfontosságú szakaszaiban konzultált velük, és a szociális partnerekkel folytatott konzultációk új formáinak bevezetése révén nagyobb mértékben vont be őket a szakpolitikai döntéshozatalba és a jogalkotásba. Nagyobb hangsúlyt fektet továbbá a nemzeti szociális partnerek kapacitásépítésére – többek között a finanszírozás növelése révén –, mivel az uniós szintű szociális párbeszéd jól működő és hatékony nemzeti szociális párbeszéd nélkül nem valósítható meg.

Az uniós szociális párbeszéd kerete mind a kétoldalú, mind a háromoldalú tárgyalások és konzultációk szilárd keretévé vált. A keretet azonban mindenképpen rendszeresen frissíteni kell azzal a céllal, hogy a szociális partnerek teljes mértékben hozzájárulhassanak a gazdasági és társadalmi kihívások kezeléséhez. Itt az ideje számba venni a szociális párbeszéd új alapokra helyezését követően elért eredményeket és megvizsgálni, hogyan lehetne hatékonyabban kiaknázni az európai szociális párbeszédben rejlő lehetőségeket. A Bizottság a szociális partnerekkel folytatott konzultációi alapján intézkedéseket javasol az európai szociális párbeszéd megerősítésére azáltal, hogy korszerűsíti struktúráit, ösztönzi és támogatja a szociális partnerekkel kötött megállapodásokat, megerősíti a szociális partnerek bevonását az uniós szakpolitikai döntéshozatalba, valamint hatékonyabbá teszi a Bizottság pénzügyi és technikai támogatását.

¹⁶ Joint Statement on the New Start for Social Dialogue (Együttes nyilatkozat „A szociális párbeszéd új alapokra helyezése” programról) (2016), elérhető [online](#).

3.1. A szociális párbeszéd struktúrái

Ágazatközi szint

Az európai szociális párbeszéd jól bevált ágazatközi struktúrákkal rendelkezik. A Növekedési és Foglalkoztatási Háromoldalú Szociális Csúcstalálkozó évente kétszer egyeztet a Tanács, a Bizottság és az európai szintű szociális partnerek között¹⁷. A makrogazdasági párbeszéd fórumot biztosít a Tanács, a Bizottság, az Európai Központi Bank és az eurócsoport számára, hogy véleménycserét folytathassanak az európai szociális partnerekkel a monetáris és költségvetési politikákról, valamint a bérek alakulásáról. Az elmúlt években a Foglalkoztatási Bizottság (EMCO) a szociális párbeszéd hagyományos éves felülvizsgálata mellett több szemináriumot is szervezett az európai és az érintett nemzeti szociális partnerekkel a számukra különösen fontos témák (például a készségek, a Covid19-világjárvánnyal kapcsolatos intézkedések vagy a munkahelyváltások) megvitatása céljából. A szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC) rendszeresen bevonja a szociális partnereket a (például a nyugdíjak, a tartós ápolás-gondozás vagy a szociális védelemhez való hozzáférés témájában indított) vitáiba. A Bizottság által szervezett szociális párbeszédért felelős bizottság az ágazatok közötti szociális párbeszéd fő fóruma az európai ágazatközi szociális partnerszervezetek között.

Noha ezek a fórumok átfogó két- és háromoldalú uniós párbeszédet tesznek lehetővé, a gyors munkaerőpiaci és társadalmi változások kezelésére szolgáló hatékonyabb eszközök kifejlesztésével kapcsolatos közelmúltbeli tapasztalatok alapján a foglalkoztatásról és a szociális kérdésekről folytatott mélyrehatóbb háromoldalú párbeszéd iránti igény is előtérbe került. Ezt az igényt a szociális partnerek határozottan hangsúlyozták a konzultációs folyamat során.

A Bizottság:

- felkéri a Foglalkoztatási Bizottságot és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságot, hogy az európai és nemzeti szociális partnerek részvételével rendszeresen szervezzenek háromoldalú eszmecseréket a releváns témákról;
- a szociális párbeszédért felelős bizottság ülései keretében és a szociális partnerekkel egyetértésben megszervezi az európai és nemzeti szociális partnerek és a tagállamok képviselőinek részvételével zajló, releváns témákról (például a munkaerő- és szakemberhiányról vagy az igazságos átmenetről) szóló ad hoc/rendkívüli háromoldalú megbeszéléseket.

Ágazati szint

¹⁷ Az EUMSZ 152. cikke és az (EU) 2016/1859 tanácsi határozat, elérhető [online](#).

Az uniós ágazati szociális párbeszéd az uniós munkaerő több mint 80 %-át fedi le. A 43 ágazati szociális párbeszédért felelős bizottság 65 európai munkáltatói szervezetből és 15 európai szakszervezeti szövetségből áll, és Uniós-szerte mintegy 185 millió munkavállalót és több mint 6 millió céget képvisel. Ezek a szervek megvitatják és eldöntik, hogyan lehetne javítani a munkafeltételeket és a munkaügyi kapcsolatokat saját ágazatukban, és konzultációs platformot biztosítanak az uniós szintű, szociális és foglalkoztatási vonatkozású fejleményeknek. A megállapodások mellett az európai ágazati szociális partnerek minden évben 30–50 közös álláspontot fogadnak el számos témában (például munkahelyi egészségvédelem és biztonság, munkafeltételek, a klímasemlegességre való áttérés hatásai, digitalizáció, készségek, munkavállalói mobilitás vagy nemek közötti egyenlőség)¹⁸. A munkavállalók és a vállalatok nagy fokú lefedettsége legitimitást biztosít a bizottságoknak, és biztosítja, hogy a közös eredmények, például az autonóm megállapodások tényleges hatást gyakoroljanak a végrehajtásra. Az ágazatok közötti jelentős különbségek ellenére a bizottságok uniós szinten közös keretet biztosítottak a szociális párbeszédhez.

Ez a keret idővel annak nyomán alakult ki, hogy a szociális partnereknek befolyást kell gyakorolniuk, és hozzá kell járulniuk a nagyobb fokú uniós integrációhoz. A szociális partnerek azonban bármely adott ágazatban megjelenhetnek vagy eltűnhetnek. Az elmúlt években új szolgáltatók – például a polgári légi közlekedés területén tevékenykedő, alacsony költséggel működő (fapados) társaságok, a postai szolgáltatások terén működő új vállalatok vagy szociális magánszolgáltatók – jelentek meg. Az ágazati fejleményekre és a munka változó világára való hatékonyabb reagálás érdekében a bizottságoknak törekedniük kell az inkluzivitásra, valamint a reprezentativitás fenntartására és növelésére. Az ágazati szociális párbeszéd relevanciáját is növelniük kell, többek között azáltal, hogy bevonják a szociális partnerek nemzeti szervezeteit, és együttműködnek azokkal az ágazatokkal/szegmensekkel, amelyek még nem képviseltetik magukat, vagy nem érintettek az európai ágazati szociális párbeszédben¹⁹.

A Bizottság az ágazati szociális partnerekkel karöltve szerepet vállal az uniós ágazati szociális párbeszéd keretének korszerűsítésében annak érdekében, hogy növelje annak relevanciáját és hatékonyságát, és megvizsgálja, hogy szükség van-e a szociális partnerek közötti európai szintű párbeszédet előmozdító ágazati párbeszédbizottságok létrehozásáról szóló 98/500/EK bizottsági határozat²⁰ felülvizsgálatára.

A környezetvédelmi kötelezettségvállalások befolyásolják az ülések szervezését. A Bizottság környezetbarátabbá tételéről szóló közelmúltbeli bizottsági közleménnyel²¹ összhangban a Bizottság már számos ülést szervezett online vagy hibrid formában. A

¹⁸ Az eredmények [online](#) elérhetők.

¹⁹ Lásd: Eurofound (2019), elérhető [online](#).

²⁰ A 98/500/EK bizottsági határozat, elérhető [online](#).

²¹ [Lásd](#): C(2022) 2230 final.

Bizottság továbbra is támogatni fogja az ágazati szociális párbeszéddel kapcsolatos ülések szervezését. Ennek szellemében, a szociális partnerekkel együttműködve új és környezetbarátabb megközelítést dolgoz ki ezek megszervezésére.

A Bizottság a szociális partnerekkel szoros együttműködésben:

- a vonatkozó bizottsági határozat esetleges felülvizsgálata révén modernizálja az ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságok jogi keretét;
- az ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságok jelenlegi struktúráján belül elősegíti a meglévő bizottságok közötti szinergiákat, előmozdítja a gazdasági ágazatok új szegmenseinek bevonását a vonatkozó kritériumok teljesítésétől függően, valamint kiigazítja a reprezentativitási tanulmányoknak az Eurofounddal együttműködésben történő elvégzésére vonatkozó megközelítést;
- elindítja az ágazati szociális párbeszédért felelős bizottság ülései megszervezésének felülvizsgálatára irányuló folyamatot;
- tovább keresi a szociális szolgáltatásokról szóló, új, uniós szintű ágazati szociális párbeszéd kialakításának módjait.

A Bizottság felszólítja a szociális partnereket arra, hogy:

- a szakszervezetek és a munkáltatói szervezetek tagságának és reprezentativitásának javítása érdekében tegyenek további erőfeszítéseket, és mérjék fel, hogy szükség van-e további intézkedésekre a szociális párbeszéddel foglalkozó megfelelő bizottságokban még nem érintett tagállamok kapcsolt vállalkozásaival való kapcsolatfelvétel érdekében;
- mozdítsák elő, hogy az európai szociális partnerek valamennyi érintett reprezentatív szervezetét bevonják a meglévő és az új bizottságokba.

3.2. A szociális partnerek megállapodásainak támogatása

A szociális partnerek közötti megállapodások az uniós szociális párbeszéd egyik legfontosabb eredményét jelentik. A szociális partnerek eddig hat autonóm ágazatközi megállapodást kötöttek. Az autonóm megállapodásokon kívül 1995 és 2010 között négy ágazatközi szociális partneri megállapodást hajtottak végre az uniós jog keretében²². Az elmúlt évtizedben azonban az európai ágazatközi szociális partnerek nem tárgyaltak az uniós jog keretében végrehajtandó új megállapodásokról. A Bizottság üdvözli az európai ágazatközi szociális partnerek 2022–2024-es időszakra szóló új munkaprogramját, valamint a távmunkáról és a lecsatlakozáshoz való jogról szóló, folyamatban lévő tárgyalásokat, amelyeket az uniós jog révén kívánnak végrehajtani. Az 1999–2018-as időszakban ágazati

²² A 96/34/EK, a 97/81/EK, az 1999/70/EK és a 2010/18/EU irányelv.

szinten nyolc szociális partnerek közötti megállapodást ültettek át az uniós jogba²³, míg 1999 és 2021 között a nemzeti szociális partnerek öt önálló megállapodást dolgoztak ki.

Az Európai Bíróság (EB)²⁴ közelmúltbeli ítéletei pontosítják a szociális partnerekkel kötött megállapodás uniós jogon keresztül történő végrehajtásának keretét. Az ítéletek értelmében a szociális partnereknek a megállapodásuk uniós szintű végrehajtására irányuló közös kérését követően a Bizottság eseti alapon dönt arról, hogy helyénvaló-e javaslatot benyújtani a Tanácsnak, amely ezt a megállapodást uniós szinten irányelvként hajtja végre. Egy megállapodás tárgyalása során a szociális partnerek szabadon járhatnak el, és a Bizottságnak tartózkodnia kell minden olyan magatartástól, amelynek célja a tárgyalások menetének vagy a tervezett megállapodás tartalmának befolyásolása.

A Bizottság – prioritásként – továbbra is támogatni fogja a szociális partnerekkel kötött megállapodásokat. Ennek szellemében a Bizottság szolgálatai támogatják a szociális partnerekkel kötendő megállapodásokról szóló tárgyalásokat azáltal, hogy a szociális partnerek kérésére adminisztratív támogatást és jogi tanácsadást nyújtanak, különösen olyan ügyekben, amelyek kedvezőtlen hatással lehetnek a megállapodás uniós jog révén történő végrehajtására (például a Szerződés hatályával való esetleges összhang hiánya vagy a meglévő jogszabályokkal való átfedések miatt). Ez a legnagyobb gondosság elvén alapuló jogi tanácsadás nem befolyásolja a Bizottság arra vonatkozó végleges álláspontját, hogy benyújtja-e a megállapodást a Tanácsnak.

Amint azt a Bíróság 2021. szeptember 21-i ítélete (P ügy, C-928/19) is megerősítette, a Bizottság a szociális partnerek megállapodásának uniós jogon keresztüli végrehajtására irányuló kérelmének kézhezvételekor értékelni fogja a megállapodás jogszerűségét és az aláíró felek reprezentativitását, valamint a megállapodás uniós jogon keresztül történő végrehajtásának megfelelőségét, többek között gazdasági, társadalmi és politikai szempontok vizsgálatával. Ebben az összefüggésben hatásvizsgálat végezhető. A Bizottság elismeri a szociális partnerek ismereteit arról, hogy megállapodásuk milyen lehetséges hatásokat gyakorolhat a vállalkozásokra és a munkavállalókra.

A Bizottság szolgálatai 3 hónapon belül tájékoztatják az érintett szociális partnereket előzetes megfontolásaikról, adott esetben beleértve azt is, hogy készül-e hatásvizsgálat. A Bizottság – a Bíróság közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatának követelményeit figyelembe véve – jogerős határozatot hoz a javasolt megállapodás értékelésének összetettségétől függően.

A Bizottság továbbra is támogatni fogja a szociális partnerek egyéb közös eredményeit, például az intézkedési kereteket, az egymástól való tanulást vagy az iránymutatásokat

²³ Az 1999/63/EK, a 2000/79/EK, a 2005/47/EK, a 2009/13/EK, a 2010/32/EU, a 2014/112/EU, az (EU) 2017/159 és az (EU) 2018/131 irányelv.

²⁴ A Bíróság 2019. október 14-i ítélete, C-928/19, és a Törvényszék 2021. szeptember 21-i ítélete, C-928/19 P.

tartalmazó dokumentációkat, és arra fogja ösztönözni az európai szociális partnereket, hogy a felmerülő kihívásokra reagálva folyamatosan fejlesszék ki és kövessék nyomon az újakat.

A Bizottság:

- adminisztratív támogatást és jogi tanácsadást nyújt az európai szociális partnerek számára, kérésükre és a szociális partnerekkel kapcsolatos megállapodásokról folytatott tárgyalásaik során, amelyek uniós jogon keresztül történő végrehajtását tervezik;
- nagyobb hangsúlyt fektet azokra a projektekre, amelyek a szociális partnerek autonóm megállapodásainak végrehajtását támogatják a szociális párbeszédre irányuló jövőbeli pályázati felhívásokban.

A Bizottság felszólítja az Európai szociális partnereket arra, hogy:

- több szociális partnerek közötti megállapodásról tárgyaljanak, illetve kössenek ilyen megállapodásokat;
- biztosítsák nemzeti leányvállalataik számára a szükséges felhatalmazást, amely lehetővé teszi számukra, hogy tárgyalásokat kezdjenek a szociális partnerekkel kötendő megállapodásokról;
- továbbra is vonják be megfelelő tagjaikat olyan közös és különálló kapacitásépítési intézkedésekbe és projektekbe, amelyek célja az autonóm keretmegállapodások végrehajtásának biztosítása valamennyi tagállamban.

3.3. A szociális partnerek uniós szakpolitikai döntéshozatalba való bevonásának megerősítése

A Bizottság mind a 87 elismert európai szociális partnerrel konzultál az EUMSZ 153. cikkének hatálya alá tartozó szociálpolitikai területre vonatkozó lehetséges uniós jogalkotási intézkedésekről (például a munkafeltételekről, a munkahelyi egészségvédelemről és biztonságról, a munkavállalók tájékoztatásáról és a velük folytatott konzultációról, a munkavállalók szociális biztonságáról és szociális védelméről, valamint a foglalkoztatás területén a nemek közötti egyenlőségről). Ezek a kétlépcsős konzultációk az elmúlt 10 évben egyenletes ütemben, kivétel nélkül írásban zajlottak. Egyes területeken, például a rákkeltő, a mutagén és a reprodukciót károsító anyagokra²⁵ vonatkozó foglalkozási expozíciós határértékek meghatározásakor, széles körű konzultációra kerül sor a szociális partnerekkel speciális struktúrák, például a háromoldalú munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottság segítségével. Ilyen esetekben, az európai szociális partnerekkel egyetértésben a kétszakaszos konzultációra az összes érintett szociális partnerrel

²⁵ A 2004/37/EK irányelv a munkavállalóknak a munkájuk során rákkeltő anyagoknak, mutagéneknek és reprodukciót károsító anyagoknak való expozícióval kapcsolatos kockázatokkal szembeni védelméről, elérhető [online](#).

szervezett üléseken keresztül kerülhet sor a Szerződésben foglalt valamennyi kötelezettség teljesítése érdekében.

„A szociális párbeszéd új alapokra helyezése” program kezdete óta a Bizottság célzott meghallgatásokat vezetett be az európai szociális partnerekkel való konzultáció új módjaként olyan kezdeményezésekről, amelyek esetében a Szerződés nem ír elő kétlépcsős konzultációt. A célzott meghallgatások bizonyították hasznosságukat, és fontos fórumot jelentenek mind a Bizottság, mind a szociális partnerek számára ahhoz, hogy eszmecserét folytassanak a jövőbeli szakpolitikai kezdeményezésekről. A célzott meghallgatások száma idővel nőtt, és az EUMSZ 153. cikke szerinti foglalkoztatási és szociális kérdésektől eltérő szakpolitikai területekre is kiterjed (például a fenntartható vállalatirányításra, a bérek átláthatóságára, az európai gondozási stratégiára, a fenntartható és intelligens mobilitásra vonatkozó átfogó stratégiára, valamint az uniós piacon a kényszermunkával előállított termékek betiltására). Ezenkívül az ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságokkal olyan uniós fejleményekről is folytatható konzultáció, amelyek társadalmi következményekkel járnak ágazataikra nézve.

Az ilyen konzultációk megfelelő formátumának és időzítésének biztosítása fontos ahhoz, hogy elkerülhető legyen a bizottsági konzultációkhoz való minőségi hozzájárulásban rejlő lehetőségek elvesztése. Ennélfogva az Európai Bizottságon belüli szociális párbeszéd jobb megértésére, valamint a szociális partnerek bevonására és a velük folytatott konzultációra vonatkozó koherensebb megközelítésre van szükség. A Bizottság munkaprogramjában szereplő jövőbeli javaslatok tervezésének hatékonyabb áttekintése segítené a szociális partnereket észrevételeik és tevékenységeik előkészítésében.

Ezen túlmenően a Bizottság rendszeresen együttműködik a szociális partnerekkel konkrét témákban. Az európai integrációs partnerség²⁶ révén például a Bizottság és az európai szociális és gazdasági partnerek célja, hogy előmozdítsák a menekültek és más migránsok munkaerőpiaci integrációjának több érdekelt felet bevonó megközelítését. A szociális partnerek az új munkaerő-migrációs platform keretében a legális migrációval kapcsolatos tanácskozásokhoz is hozzájárulnak.

A Bizottság:

- kiosztja a szociális párbeszéd koordinátori szerepét az egyes bizottsági szolgálatoknál;
- a biztosi testület illetékes tagjai révén – a Bizottság munkaprogramját megelőzően – a rendszeres párbeszéd részeként összegyűjti az európai ágazatközi szociális partnerek véleményét a szakpolitikai prioritásokról.

²⁶ Az információk [online](#) elérhetők.

A Bizottság felszólítja a szociális partnereket arra, hogy:

- alakítsanak ki több közös álláspontot a vonatkozó bizottsági javaslatok előtt.

3.4. A pénzügyi és technikai támogatás hatékonyabbá tétele

Az uniós költségvetés elismeri a szociális partnerek különleges szerepét és az európai szociális párbeszéd Szerződésen alapuló jellegét. E költségvetés révén a Bizottság támogatja az európai és nemzeti szociális partnerek projektjeit, valamint a munkaügyi kapcsolatokkal kapcsolatos kutatást. A Bizottság a szociális párbeszédért felelős bizottság, a 43 ágazati szociális párbeszédért felelős bizottság és a konzultációs meghallgatások üléseit is finanszírozza és megszervezi.

Az EU támogatja a szociális párbeszédre és a kollektív tárgyalásokra vonatkozó fontos kutatásokat. A munkaügyi kapcsolatok és a szociális párbeszéd az Eurofound 2021–2024-es többéves munkaprogramjának stratégiai prioritásai közé tartoznak. Az Eurofound összehasonlító információkkal szolgál a nemzeti szociális párbeszédéről, valamint a kollektív tárgyalási folyamatokról és eredményekről; jelentés készít a háromoldalú szociális párbeszéd működéséről és a szociális partnereknek a nemzeti politikai döntéshozatalba való bevonásáról; adatokat szolgáltat a munkaidőről és a bérmegállapításról, a szerkezetátalakítással összefüggésben elemzi a szociális párbeszéd szerepét, valamint a klímasemlegességre való átállás és a digitalizáció hatásait. A Bizottság az OECD-vel közös projektet is folytat a szakszervezetek intézményi jellemzőire, a bérmegállapításra, az állami beavatkozásra és a szociális paktumokra vonatkozó OECD/AIAS adatbázis fejlesztésének támogatására. A projekt átfogó és összehasonlítható információkat nyújt az OECD és az uniós országok kollektív tárgyalásainak alakulásáról és hatóköréről. Ezen túlmenően a Bizottság minden évben számos, a kollektív tárgyalásokkal kapcsolatos európai kutatási projektet társfinanszíroz a munkaügyi kapcsolatok terén szerzendő szakértelem javítása érdekében.

Hatékonyabb információmegosztásra és a szociális párbeszéd kultúrájának ápolására van szükség. A Bizottság nyilvánosan hozzáférhető adatbázist tart fenn az európai szociális partnerek által közösen elfogadott eredményekről, és online tájékoztatást nyújt a szociális párbeszéd keretében évente finanszírozott 40-50 projektről. Ennek dacára kevés információ áll rendelkezésre az európai szociális párbeszéd nemzeti szintű hatásáról és az európai szinten elfogadott eredmények nemzeti szociális partnerek általi nyomon követéséről. Az uniós szociális párbeszéd legtöbb eredménye nem tartalmaz végrehajtási rendelkezéseket. Végrehajtásukat nem kísérik figyelemmel, nem követik nyomon és nem elemzik. Ezenkívül egyes tagállamokban a szociális párbeszéd kultúrája a szociális párbeszéd alakulását befolyásoló nemzeti és helyi hagyományok miatt viszonylag gyenge. A nemzeti szociális partnerek körében az uniós szakpolitikákkal és munkaerőpiaci intézményekkel kapcsolatos tudatosság tagállamonként és szociális partnerszervezetenként is eltérő, és azt célzott kapacitásépítési célú tájékoztatási tevékenységekkel lehetne megerősíteni. Ez magában

foglalhatja egy, a fiatal szociális partnerek vezetőit célzó kísérleti tájékoztatási és látogatási programot.

A Bizottság:

- a szociális partnerekkel együttműködve kutatási hálózatot hoz létre az uniós szociális párbeszéd elemzésére és előmozdítására, valamint végrehajtásának nyomon követésére;
- támogatja az európai szociális partnereket abban, hogy tagszervezeteik körében növeljék az uniós szakpolitikákkal és munkaerőpiaci intézményekkel kapcsolatos tudatosságot.

A Bizottság felszólítja a szociális partnereket arra, hogy:

- tegyék láthatóbbá az európai szociális párbeszéd és az uniós projektek eredményeit, és biztosítsák az eredmények széles körben való terjesztését a tagok körében és azon túlmenően.

4. A SZOCIÁLIS PÁRBESZÉD NEMZETKÖZI SZINTŰ ELŐMOZDÍTÁSA

Az EU jó példával jár elől a szociális párbeszéd nemzetközi szintű előmozdítása terén. Ezt a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, az OECD, illetve más nemzetközi szervezetek vagy testületek bevonásával politikai és technikai szinten tartott rendszeres együttműködési ülések révén valósítja meg. Az EU és tagállamai aktívan támogatják a szociális párbeszédet előmozdító globális partnerségeket, többek között a globális megállapodásra irányuló kezdeményezés révén. Az EU bővítési politikájának keretében a Bizottság olyan projekteket is támogat, amelyek célja a szociális párbeszéd javítása a tagjelölt vagy potenciális tagjelölt országokban, és részt vesz a bevált gyakorlatok különböző szinteken történő cseréjében. Az európai szomszédságpolitika keretében a Bizottság a szociális párbeszéd erősítését célzó regionális programokat finanszíroz, és megszervezi az Unió a Mediterrán Térségért elnevezésű szociális párbeszéd fórumát a Földközi-tenger mindkét partjáról érkező szociális partnerekkel. A nemzetközi partnerségek és az EU partnerországoknak nyújtott értékalapú ajánlata révén az EU fenntartja az emberi, szociális és munkavállalói jogok magas szintű normáit, és a szociális párbeszéd előmozdítása biztosítja, hogy ez az együttműködés az egész társadalom javát szolgálja.

A Bizottság 2022 februárjában elfogadta a világszerte biztosítandó tisztességes munkáról szóló közleményét²⁷, amelyben megerősítette az EU elkötelezettségét a tisztességes munka biztosítása mellett az EU-ban és világszerte. Az EU támogatja a

²⁷ COM(2022) 66 final, elérhető [online](#).

tisztességes munkának az ILO által kidolgozott és az ENSZ fenntartható fejlődési céljaiban tükröződő egyetemes koncepcióját. A szociális párbeszéd és a háromoldalú struktúra a tisztességes munka egyetemes koncepciójában a négy elem egyikét jelenti. Az egyesülés szabadsága és a kollektív tárgyaláshoz való jog tényleges elismerése a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló, 1998. évi ILO-nyilatkozatban meghatározott alapvető munkaügyi normák közé tartozik, és az EU szabadkereskedelmi megállapodásaiban és az EU Általános Vámkedvezmény-rendszer Plusz programjában foglalt kötelezettségvállalások részét képezi.

Valamennyi tagállam ratifikálta az ILO szociális párbeszédre vonatkozó alapvető nemzetközi normáit. A Tanács – a Bizottság támogatásával – arra ösztönzi a tagállamokat, hogy folytassák az ILO-egyezmények ratifikálását és hatékony végrehajtását²⁸. Felszólítja továbbá a tagállamokat és a Bizottságot, hogy minden szinten és minden formában javítsák a szociális párbeszédet, többek között a határokon átnyúló együttműködés és a nemzetközi keretmegállapodások előmozdítása révén, biztosítva a szociális partnerek aktív részvételét a munka jövőjének alakításában és a társadalmi haladás elősegítésében, különösen a kollektív tárgyaláshoz való jog tényleges elismerése révén.

A Bizottság:

- továbbra is felszólítja a tagállamokat az ILO-egyezmények ratifikálására és hatékony végrehajtására, valamint azok nemzetközi szintű előmozdítására;
- az ILO-val együttműködve projektet indít annak érdekében, hogy az uniós ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságokban – azok kérésére – támogassa a szociális partnereket a felelős szállítói láncokkal kapcsolatos tevékenységek végzésében, ideértve a munkavállalói jogok tiszteletben tartását is.

A Bizottság felszólítja a szociális partnereket arra, hogy:

- minden szinten folytassák a szociális párbeszéd nemzetközi szintű támogatását.

²⁸ A Tanács 2019. október 24-i következtetései: „The future of work: the EU promoting the ILO Centenary Declaration” (A munka jövője: az EU előmozdítja az ILO centenáriumi nyilatkozatát).